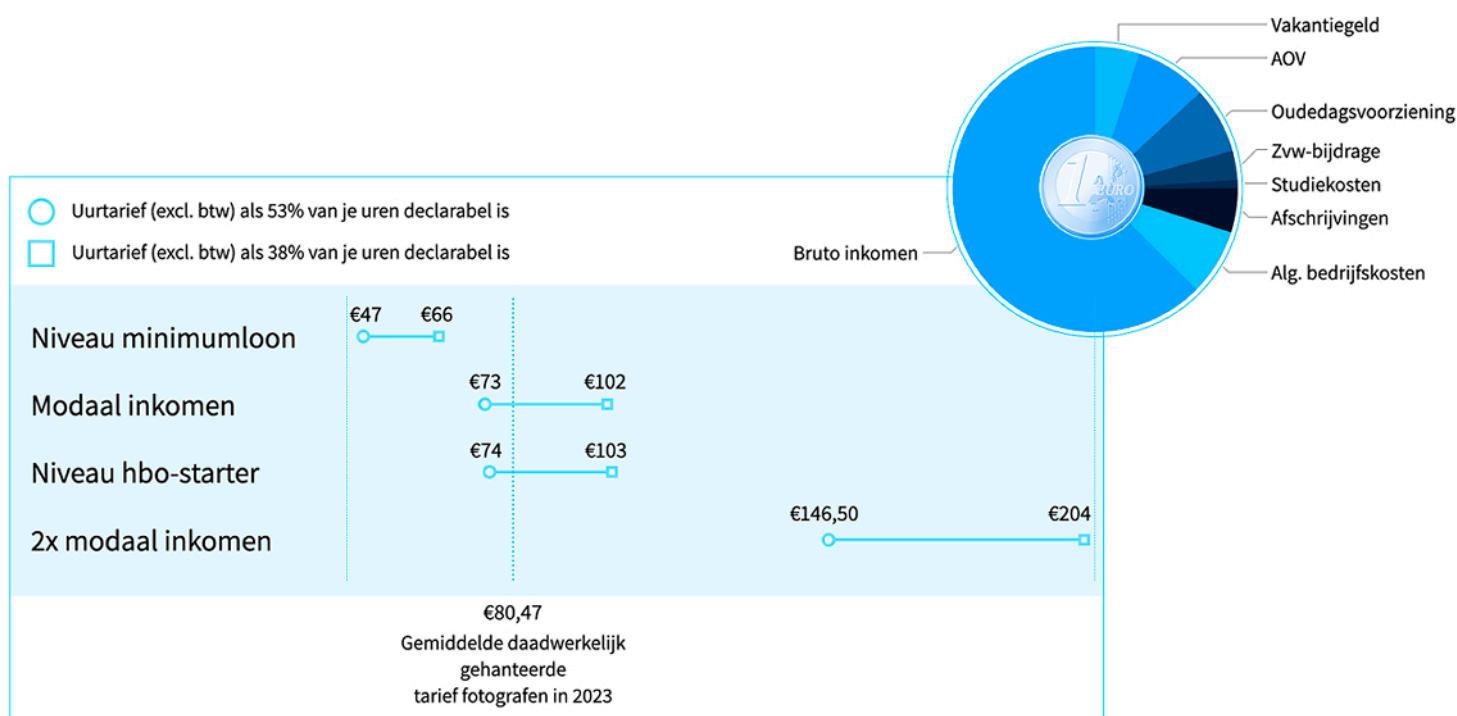

Voorbeeldberekeningen 2025

zzp-tarieven professionele fotografie voor culturele instellingen

December 2024

Auteur: Martijn Arnoldus, Social Finance Matters

In opdracht van de Platform ACCT Ketentafel Fotografie - Project FairPACCT

1. Fair pay. Nut en noodzaak van voorbeeldberekeningen zzp-tarieven fotografen

Bij het bepalen van zzp-tarieven kunnen heel wat factoren een rol spelen.

Bijvoorbeeld wat voor type opdracht er uitgevoerd gaat worden, welk specialisme er nodig is, of welke financiële risico's er met de opdracht gepaard gaan. Maar als zelfstandige beroepsfotograaf wil je in elk geval dat je zakelijke kosten gedekt zijn, net als andere kosten die inherent zijn aan het ondernemen als zelfstandige. Dat raakt aan de basis van 'fair pay', eerlijke beloning.

Toch blijkt het in onderhandeling met opdrachtgevers soms lastig om die kosten desgevraagd te kunnen onderbouwen. Het ontbreekt dan aan een goed verhaal.

Er bestaan diverse rekentools die behulpzaam kunnen zijn bij het inzichtelijk maken van de kosten die je als zelfstandige maakt, wat je als besteedbaar inkomen wilt overhouden, en welk tarief je dan (minimaal) moet rekenen.

Onder fotografen is het [rekenmodel van DuPho](#) bijvoorbeeld een bekende tool om zzp-uurtarieven te berekenen. Met een invulformulier kun je het gewenste inkomen invoeren, je zakelijke kosten en het aantal uren dat je per jaar betaald kunt werken (de zogeheten 'declarabele' uren). Het model berekent vervolgens welk zzp-uurtarief moet worden gehanteerd om financieel uit te komen. Het is een werkwijze die ook in andere sectoren redelijk gebruikelijk is, en onder

meer de [Kamer van Koophandel](#) biedt een soortgelijke online calculator aan.

Bij het rekenmodel van DuPho krijg je een beperkt aantal aanwijzingen voor gebruik. Je vult de tool in op basis van je eigen situatie, zonder een duidelijke indicatie van wat in de sector als geheel enigszins gebruikelijk is of wat als 'fair pay' kan worden beschouwd.

De Platform ACCT Ketentafel Fotografie heeft in 2024 onderzoeken laten uitvoeren die het mogelijk maken om wél vergelijkingsmateriaal in te zetten ten behoeve van tariefopbouw en -berekeningen. Het gaat telkens om beroepsfotografen die ten minste een deel van hun tijd in opdracht van culturele instellingen werken. Veel data zijn verzameld via een uitgebreide survey onder 279 fotografen (zie de publicatie '[Een scherper plaatje](#)'), via gesprekken met fotografen ('[De waarde van professionele fotografie](#)') en via een verkenning van declarabiliteit van beroepsfotografen ('[Inzoomen op declarabiliteit](#)').

Met de verzamelde data is het mogelijk een beeld te vormen van hoeveel aanvullende omzet je als beroepsfotograaf gemiddeld moet maken voor elke euro waarvan je wilt dat die in je portemonnee belandt. En van het bedrag dat je per facturabel uur moet rekenen om op dat gewenste inkomen uit te komen.

Dat wordt duidelijk in een aantal voorbeeldberekeningen, die op de volgende pagina's zijn uitgewerkt. De meer technische details vind je in de bijlage.

Hoe gebruik je de voorbeeldberekeningen?

De voorbeeldberekeningen zijn bedoeld om enig houvast te bieden bij de berekening en onderbouwing van zzp-uurtarieven van individuele beroepsfotografen, bijvoorbeeld met gebruikmaking van de calculator van DuPho. Door in de voorbeeldberekeningen te werken met referentie-inkomens en gemiddelde of gebruikelijke bedrijfs- en andere kosten, kun je als fotograaf inschatten hoe je eigen situatie en tarief zich verhouden tot een bepaalde inkomenssituatie. Het is belangrijk om te beseffen dat:

- de voorbeelden nadrukkelijk **geen** richtlijnen of verplichte tarieven zijn,
- er uitsluitend rekening wordt gehouden met bedrijfskosten en een aantal andere kostenposten die inherent zijn aan de beroepspraktijk van een zelfstandige fotograaf. Andere factoren die invloed kunnen hebben op de hoogte van een tarief, zoals type opdracht, ervaringsjaren etc., blijven buiten beschouwing, maar kunnen wel een rol spelen in de onderhandeling,
- eventuele andere inkomsten van de fotograaf (zoals uit royalty's) geen rol spelen in de berekeningen,
- eventuele (inkomsten)belasting niet is meegenomen,
- persoonlijke situaties sterk kunnen verschillen per fotograaf.

Welke voorbeeldberekeningen zijn er gemaakt?

Er zijn voorbeeldberekeningen gemaakt op basis van een **viertal referentieniveaus** voor inkomens:

- **Niveau modaal inkomen.** Modaal heet in de volksmond vaak het gemiddelde inkomen van Nederlandse huishoudens, en is daarmee een van de meest gebruikte maten voor inkomensvergelijking.
- **Niveau 2x modaal.** Het dubbele modale inkomen is een veel gebruikte maatstaf voor het definiëren van hogere inkomens.
- **Niveau hbo-starter.** Met dit uurtarief kan een fotograaf zich vergelijken met het gemiddelde inkomen dat iemand verdient die een hbo-opleiding heeft afgerond en anderhalf jaar werkt. Onder fotografen is hbo-niveau het meest voorkomende opleidingsniveau.
- **Niveau wettelijk minimumloon.** Hoewel het minimumloon betrekking heeft op werknemers en niet op zelfstandigen is het wel een goede grondslag om te berekenen wat het absolute bodemtarief is waar een fotograaf niet onder mag komen.

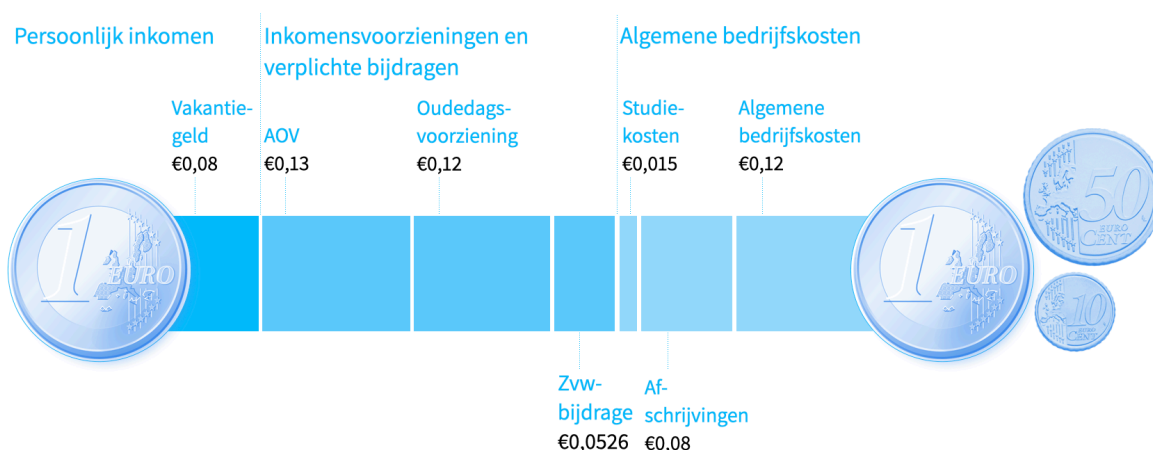
Hoe moet je de berekende tarieven interpreteren?

De voorbeeldberekeningen leveren een uurtarief (exclusief btw) op dat je als fotograaf zou moeten rekenen om het betreffende referentie-inkomen te verdienen, bij gemiddelde bedrijfs- en andere relevante kosten, én bij een gemiddeld aantal declarabele uren per jaar.

De kosten die zijn meegenomen:

- **Kosten aan inkomensvoorzieningen en verplichte bijdragen.** De voorbeelden houden rekening met kosten voor verzekering tegen arbeidsongeschiktheid (AOV), voor een pensioenvoorziening, en voor de wettelijk verplichte bijdrage aan de Zorgverzekeringswet (Zvw). Voor zelfstandigen zijn dat strikt genomen geen zakelijke maar persoonlijke kosten. Het zijn echter wel posten die inherent zijn aan het zelfstandig ondernemen. Sterker nog, politiek is er discussie over de vraag of een AOV en ouderdomsvoorziening verplicht moet worden voor zzp'ers. Het zijn zaken die je als zelfstandige maar beter goed regelt, en waarvoor je de kosten dus verrekent in je tarief.
 - **Algemene bedrijfskosten.** Dat zijn kosten die je maakt voor je onderneming en die *niet* toe te schrijven zijn aan een opdracht (niet-declarabele bedrijfskosten). Denk aan kosten van acquisitie, huur van een studio, of afschrijving op je apparatuur. Kosten die wél bij een specifieke opdracht horen, verreken je apart in je uurtarief of - beter nog - offreeer en factureer je apart.
- Tot slot wordt ook apart rekening gehouden met **vakantiegeld**. Vakantiegeld hoort bij het persoonlijk inkomen en is geen kostenpost. Maar uit de verzamelde data blijkt dat zelfstandige fotografen in de berekening van hun gewenste inkomen vaak vergeten om vakantie-uitgaven mee te wegen. De belangrijkste reden om vakantiegeld apart te noemen is echter dat bij de referentie-inkomens op verschillende manieren met vakantiegeld wordt omgegaan. Het modaal inkomen is bijvoorbeeld inclusief vakantiegeld, maar het wettelijk minimumloon niet, terwijl iemand die dat loon verdient wel recht heeft op het wettelijke vakantiegeld. Zie verder de toelichting in de bijlagen.

Als je de gemiddelde kosten bij elkaar optelt, dan moet je als fotograaf voor elke euro aan inkomen die je realiseert, nog afgerond 60 eurocent extra verdienen om de kosten te dekken - zie de afbeelding hieronder voor de uitsplitsing.

Bij elke euro heb je bijvoorbeeld nog 13 cent extra nodig voor de AOV. Voor de voorbeeldberekeningen is de hoogte van de kosten bepaald aan de hand van verschillende data. Uitleg daarover is te vinden in bijlage 2. Die 60 (onafgerond 59,76) cent kun je ook uitdrukken als een opslagpercentage van 59,76%.

Niet-declarabele uren

Maar daarmee zijn we er nog niet. Niet alle uren die een fotograaf in diens onderneming steekt, worden namelijk betaald door een opdrachtgever. Een deel van de tijd gaat op aan algemene werkzaamheden die niet aan een opdracht zijn toe te schrijven.

Deze niet-declarabele uren en het hoe en waarom daarvan, zijn in beeld gebracht in de verkenning '[Inzoomen op declarabiliteit](#)'. In deze verkenning worden vier factoren genoemd die bepalend zijn voor de lage declarabiliteit: korte opdrachtduur, marktsituatie, beschikbaar budget en begrotingssystematiek opdrachtgevers, en de onderhandelingspositie van de fotograaf.

De verkenning geeft sterke indicaties dat voltijds werkende fotografen niet veel meer dan 38% van hun uren declarabel kunnen werken (bandbreedte 29-49%), en hun inkomen en dekking van kosten in die tijd moeten realiseren. Dat impliceert dat voor elk uur dat de fotograaf factureert er 1,6 uren zijn die onbetaald blijven omdat ze besteed moeten worden aan zaken als acquisitie, administratie, scholing en andere niet-declarabele activiteiten. Vakantie- en verlofuren (vaak iets van 12% van de uren waarin gewerkt zou kunnen worden, de 'werkbare uren')

worden soms ook tot niet-declarabele tijd gerekend, maar meestal niet. Die uren zijn hier telkens niet meegerekend. Waar nodig is voor de voorbeeldberekeningen een correctie doorgevoerd, zie bijlage 3.

Je gewenste inkomen plus de kosten moet je dus niet uitsmeren over alle uren die je in je onderneming werkt, maar alleen over uren die je echt in rekening kunt brengen. De voorbeeldberekeningen houden daar rekening mee. In het berekende uurtarief zit daarom zowel een correctie voor de bijkomende kosten, als voor de niet-declarabele tijd.

Kanttekening: rekening houden met leegloop

Er is nog wel een kanttekening te maken bij de niet-declarabele uren. Daar zitten namelijk ook uren tussen die verloren gaan doordat er helaas geen opdracht beschikbaar is ('leegloop'). Die tijd is niet per se nodig voor bepaalde niet-declarabele activiteiten, maar 'blijft over' omdat er geen werk is. Uit de verkenning blijkt dat het om gemiddeld 18% van de uren gaat die een fotograaf aan diens onderneming besteedt. Idealiter zijn die uren (grotendeels) wél te vullen met ander (opdracht)werk, en daarom zijn er ook berekeningen gemaakt op basis van een hogere declarabiliteit (53%). In dat geval is er voor elk gefactureerd uur nog 0,89 uur dat onbetaald blijft. Meer uitleg vind je in bijlage 2.

In hoeverre je als fotograaf leegloop wel of niet mee moet nemen in de bepaling van je tarief of de onderhandeling daarover, en welke voorbeeldberekening dus het beste bij jou past (met 38% of 53%) is afhankelijk van je beroepssituatie.

Ben je festivalfotograaf, dan kan het zijn dat je opdrachten in hoge mate seizoensgebonden zijn en je het dus moet hebben van de piekmomenten. Of misschien heb je een uniek specialisme, maar is de markt daarvoor dun bezaaid. Leegloop kan, om allerlei redenen, ook sterk verschillen per jaar.

Samenvattend: je ziet in de voorbeeldberekeningen welk bedrag je per uur moet rekenen (exclusief btw) als je een inkomen ter hoogte van het betreffende referentieniveau wilt verdienen en daarnaast je kosten wilt kunnen betalen, bij een voor fotografen gebruikelijk aantal declarabele uren.

Wees je ervan bewust dat het bruto bedragen zijn. Over het inkomen zul je in de meeste gevallen inkomstenbelasting verschuldigd zijn.

2. Voorbeeldberekeningen zzp-tarieven beroepsfotografen

Dit zijn de voorbeeldberekeningen:

- Scenario realistische declarabiliteit. Het uurtarief als je 38% van de uren die je aan je onderneming besteedt kunt factureren. Dit is het gemiddelde percentage declarabiliteit uit onderzoek onder fotografen.
- Scenario hogere declarabiliteit. Het uurtarief als je 53% van de uren die je aan je onderneming besteedt kunt factureren. Dit is het percentage als je geen uren zou verliezen door een gebrek aan opdrachten ('leegloop').

De tabel toont dat een fotograaf, om een modaal inkomen te realiseren, bij het scenario met hogere declarabiliteit €73 per uur moet rekenen (excl. btw) en bij het scenario met een realistische declarabiliteit €102.

Ter vergelijking: uit de survey '[Een scherper plaatje](#)' (april 2024) blijkt dat het gemiddelde uurtarief van fotografen die opdrachten uitvoeren voor culturele instellingen op €80,47 excl. btw ligt (peiljaar 2023).

Voorbeeldberekeningen zzp-uurtarieven professionele fotografen (excl. btw, afgerond op halve euro's, referentieniveaus per 1 januari 2025)

Referentieniveau voor inkomen, 2025	Hogere declarabiliteit Uurtarief bij 53% declarabele uren	Realistische declarabiliteit Uurtarief bij 38% declarabele uren
Totale opslagfactor:	3,01	4,20
Niveau modaal inkomen (€43.056 per jaar, €3.588 per maand, €24,26 per te werken uur* **)	€73,00	€102,00
Niveau 2x modaal inkomen (€86.111 per jaar, €7.175 per maand, €48,51 per te werken uur*)	€146,50	€204,00
Niveau hbo-starter na 1,5 jaar (€43.582 per jaar, €3.632 per maand, €24,55 per te werken uur*)	€74,00	€103,00
Niveau minimumloon (€27.726 per jaar, €2.311 per maand, €15,62 per te werken uur* ***)	€47,00	€66,00

* Op basis van 1.775 te werken uren per jaar. Zie bijlage 3.

** De genoemde inkomens zijn exclusief vakantiegeld. Het door het CPB gecommuniceerde modaal inkomen inclusief vakantiegeld is €46.500 in 2025.

*** Inclusief correctie voor doorbetaalde vakantie-uren. Het minimumuurloon per *werkbaar* uur is in 2025 €14,06. Zie bijlage 3 voor uitleg van de vaststelling van de referentie-inkomens.

- Uurtarief (excl. btw) als 53% van je uren declarabel is
- Uurtarief (excl. btw) als 38% van je uren declarabel is

Niveau minimumloon

€47 €66

Modaal inkomen

€73 €102

Niveau hbo-starter

€74 €103

2x modaal inkomen

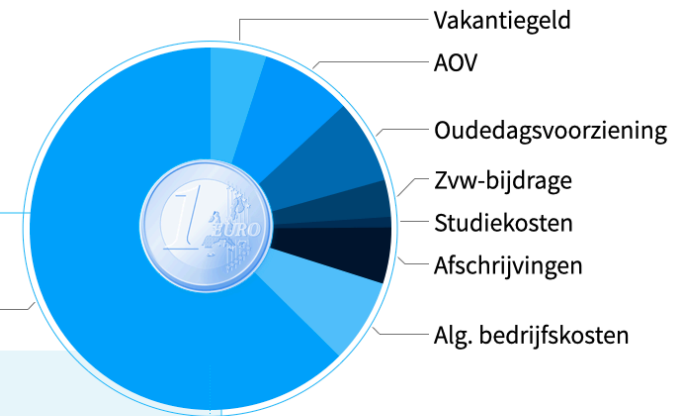
€146,50

€204

€80,47

Gemiddelde daadwerkelijk
gehanteerde
tarief fotografen in 2023

Bruto inkomen

Bijlage 1: Toelichting op de kostenposten

Twee typen kosten zijn meegenomen in de voorbeeldberekeningen: algemene bedrijfskosten (niet aan een opdracht toe te schrijven en daarmee niet-declarabel) en kosten voor inkomensvoorziening bij ouderdom en bij arbeidsongeschiktheid. De kosten zijn uitgedrukt in een indicatief opslagpercentage dat over het referentie-inkomen wordt gerekend.

Inkomensvoorzieningen en verplichte bijdragen:

- **Verzekering tegen arbeidsongeschiktheid (AOV):** 13% van het bruto gewenste of referentie-inkomen. Dat percentage komt met de opmerking dat het is afgeleid van vrij oude gegevens van de [SER](#) uit 2010 en de [Bond van Verzekeraars](#) uit 2015. Premies kunnen sterk variëren en zijn van allerlei verschillende factoren afhankelijk, waaronder de beroepsklasse (het risicoprofiel) waar de zelfstandige in valt. Voor een fotograaf is dat meestal klasse 3. Het percentage is gebaseerd op verzekering voor een geïndexeerde uitkering tot aan de pensioenleeftijd. Het gaat dus om uitkering op de korte en op de lange termijn.
- **Oudedagsvoorziening:** 12% van het bruto gewenste of referentie-inkomen. Zzp'ers hebben verschillende manieren om hun oudedagsvoorziening te regelen (zoals sparen of beleggen), en de kosten kunnen sterk uiteenlopen. Het

percentage is gebaseerd op het afgeronde gemiddelde van de percentages die in andere rekentools van (ketentafels van) Platform ACCT worden gehanteerd en die uitkomen tussen 10% en 13%.

- **Zvw-bijdrage:** 5,26%. Het gebruikte percentage is de wettelijk verplichte bijdrage in 2025 en geldt tot een maximum-bijdrage-inkomen van €75.860 per jaar.

Let op: verzekeren tegen werkloosheid (geen opdrachten) is niet mogelijk. Een fotograaf kan wel een eigen financiële buffer opbouwen om een tijdelijk tekort aan opdrachtwerk op te vangen. Die post is echter niet meegenomen in de voorbeeldberekeningen. Verder is geen rekening gehouden met fiscale aftrekbaarheid van premies.

Algemene bedrijfskosten:

- **Scholingskosten:** gemiddeld 1,5% van het bruto referentie-inkomen. Bij gebrek aan specifieke data voor fotografen of zzp'ers in het algemeen, afgeleid van de meeste gebruikelijke percentages in cao's.
- **Afschrijvingen:** gemiddeld 8%. Zowel afschrijvingen als andere bedrijfskosten zijn afgeleid van gegevens van DuPho en de interviews die met fotografen zijn gehouden voor de onderzoeken van de Platform ACCT ketentafel. Afschrijvingen worden apart genoemd, aangezien veel

fotografen stevige investeringen in apparatuur moeten doen.

- **Andere algemene bedrijfskosten:**

12%. Dit percentage is, evenals het percentage voor afschrijvingen, afgeleid van gegevens van DuPho en interviews met fotografen tijdens onderzoeken in het kader van de Platform ACCT ketentafel.

Bedrijfskosten kunnen sterk variëren per zelfstandige. De rekentool van DuPho laat toe dat een fotograaf nauwkeurig de eigen kosten invoert per subpost. Over het algemeen bestaan de andere algemene bedrijfskosten uit kosten voor:

- vervoer van en naar de vaste woon- of verblijfplaats en voor vervoer tussen bestemmingen van verschillende opdrachten (indien niet vergoed door de opdrachtgever),
- acquisitie en representatie,
- administratie en boekhouding,
- vakliteratuur en vaklidmaatschappen,
- verzekeringspremies, tenzij de verzekering enkel is afgesloten voor de opdracht,
- communicatie(middelen),
- het maken van de overeenkomsten tussen opdrachtgever en de zelfstandige,
- bedrijfsmiddelen die voor meerdere opdrachten (zullen) worden gebruikt (indien geen afschrijvingskosten),
- ontwikkeling van een dienst indien deze dienst voor meerdere opdrachtgevers wordt of zal worden verricht.

Merk op dat algemene bedrijfskosten bestaan uit een mix van vaste kosten (ongeacht de hoogte van de omzet) en kosten die (kunnen) variëren gelet op de omzet of het aantal opdrachten, zoals acquisitiekosten of de kosten van de boekhouder/accountant. Doordat een deel van de kosten vast is, is er enige mate van vertekening - vooral als uit wordt gegaan van een verhoudingsgewijs erg laag of erg hoog inkomen.

Over vakantiegeld

Een opslagpercentage van 8% wordt toegepast indien wordt gewerkt met een bruto referentie-inkomen waarin vakantiegeld niet verdisconteerd zit.

Bijlage 2: Toelichting op het aantal declarabele uren

Veel rekenhulpen berekenen uurtarieven op grond van een bepaald aantal declarabele uren per jaar. Op basis van ervaringen van fotografen staat het rekenmodel van DuPho bijvoorbeeld standaard ingesteld op 675 (15 uur declarabel per week bij 45 weken; de overige 7 weken worden als vakantieweken gezien), hoewel de invuller het aantal naar eigen inzicht kan aanpassen. Het totale aantal is belangrijk, omdat bij een laag aantal uren het berekende uurtarief hoger uitvalt dan bij een hoog aantal declarabele uren; de totale kosten en/of gewenste inkomsten worden dan immers over minder uren verdeeld.

Vanuit het oogpunt van eerlijke beloning is de vraag relevant wat een reëel aantal declarabele uren is. De Platform ACCT Ketentafel Fotografie heeft daarom een verkenning laten uitvoeren naar declarabiliteit onder fotografen in de culturele sector ([‘Inzoomen op declarabiliteit’](#)). Op basis van eerdere onderzoeken leefde het vermoeden dat de declarabiliteit onder fotografen relatief gering is. Dat beeld is in de verkenning bevestigd.

Hoewel de verkenning niet toestaat om hele harde uitspraken te doen over alle fotografen, wijzen de uitkomsten wel in een duidelijke richting. Geen enkele fotograaf die meedeed, kwam aan een declarabiliteit van 50%. Het gaat dan om het aantal factureerbare uren ten opzichte van het totaal aan de onderneming bestede aantal uren.

Vakantietijd is er al af, net zoals bij de standaardinstelling van DuPho. De gemiddelde declarabiliteit lag op 38%, met een bandbreedte van 29%-49%, bij gemiddeld 1.753 uren die door *fulltime* fotografen per jaar in de onderneming worden gestoken. Ter vergelijking: bij een 38-urige werkweek en 5 weken vakantie per jaar zijn er 1.786 te werken uren. (Bij een 40-urige werkweek zijn dat 1.880 uren en bij 36-urige 1.692 uren.)

Bij de tool van DuPho wordt uitgegaan van $45 \times 40 = 1.800$ aan de onderneming te besteden uren, waarmee de declarabiliteit ook rond 38% uitkomt.

In de voorbeeldberekeningen is 38% opgenomen in het scenario ‘realistische declarabiliteit’.

Extra correctie voor leegloop

Er is nog wel een aandachtspunt. Bij de niet-declarabele uren werd in de verkenning onderscheid gemaakt tussen uren die (1) aan algemene bedrijfsactiviteiten werden besteed, (2) nodig waren voor een opdracht, maar onbetaald bleven, (3) verloren gingen doordat opdrachten niet op elkaar aansluiten (snijverlies), en (4) die verloren gingen omdat er geen opdracht beschikbaar was (leegloop).

Voor de analyse wordt verwezen naar het al genoemde rapport. Met het oog op de voorbeeldberekeningen is van belang of leegloop wel of niet wordt meegerekend. Die post ontstaat doordat een fotograaf zonder opdrachten zit en die tijd niet

nodig heeft voor andere bedrijfsactiviteiten. Je kunt betogen dat het niet 'fair' is om leegloopuren aan opdrachtgevers door te rekenen. Gemiddeld ging het om 18% van alle aan de onderneming bestede uren, maar met aanzienlijke verschillen per geïnterviewde fotograaf (bandbreedte 3 tot 47%). Het is verder een post die voor een fotograaf per jaar erg kan verschillen (de verkenning ging alleen over 2023).

Nagenoeg alle fotografen gaven in de verkenning echter aan dat ze wel ruimte zien om meer declarabele uren te maken als er meer opdrachtwerk beschikbaar zou zijn. Idealiter worden de leegloopuren dus gevuld. Daarom wordt in de voorbeeldberekeningen ook getoond hoe hoog uurtarieven moeten zijn als er (vrijwel) geen sprake van leegloop zou zijn. Het gemiddelde van 18% leegloop is daarbij echter niet volledig naar declarabele uren overgeheveld. Een fotograaf zou namelijk aan elke opdracht die wél in de leegloopuren was ingevuld, ook weer aanvullende niet-declarabele tijd kwijt

zijn geweest. Uit de survey is bijvoorbeeld bekend dat gemiddeld 3 van de 19 uren die aan een opdracht worden besteed niet vergoed worden door de opdrachtgever.

Die niet-vergoede uren worden afgetrokken van de leegloopuren die in het ideale geval declarabel zouden zijn. Door die correctie moet afgerond 15% (en niet 18%) bij de gemiddelde declarabiliteit van 38% worden opgeteld.

De declarabiliteit voor de voorbeeldberekeningen (scenario 'hogere declarabiliteit') komt daarmee uit op 53%.

Tot slot: in een ideale situatie zouden ook alle net benoemde niet-declarabele uren worden vergoed die ontstaan doordat fotografen in de praktijk niet alle tijd vergoed krijgen die zij aan opdrachten besteden. De declarabiliteit zou dan verder oplopen. Voor die situatie zijn *geen* voorbeeldberekeningen gemaakt.

Bijlage 3: Toelichting op de referentieniveaus voor inkomen

Het modaal inkomen, het inkomen van een hbo-starter en het minimumloon worden (door de bron) op verschillende manieren berekend. Hieronder volgt daarom een korte toelichting van de gevolgde werkwijze om de lonen toepasbaar te maken voor de voorbeeldberekeningen. Aan de basis is steeds uitgegaan van het bruto jaarinkomen exclusief vakantiegeld.

Modaal inkomen (en 2x modaal). Het modale inkomen is passend als de fotograaf zichzelf wil vergelijken met het inkomen dat in Nederland het meest voorkomt. De hoogte van het modale inkomen is ongeveer gelijk aan 79% van het gemiddelde jaarinkomen in Nederland. Het [CPB](#) raamt het bruto modaal jaarinkomen voor 2025 op €46.500, inclusief 8% vakantiegeld. Dat is €43.056 exclusief vakantiegeld. Twee keer modaal is het dubbele: €93.000 inclusief vakantiegeld en €86.111 exclusief.

Inkomen starter hbo-gechoold. Het uurloon is gebaseerd op data uit de [HBO-Monitor 2023](#). Het gemiddelde inkomen van een hbo'er lag anderhalf jaar na afstuderen op €3.242 bruto per maand. Dat is $€3.242 \times 12 = €38.904$ per jaar. Cijfers voor 2024 zijn op het moment van schrijven nog niet beschikbaar. Omwille van de vergelijkbaarheid met de andere gebruikte inkomens is ervoor gekozen om het cijfer uit 2023 te indexeren. Daarbij is de (verwachte) stijging van het modaal inkomen in de periode 2023-2025 als basis genomen:

een stijging van 7,2% van 2023 naar 2024 en van, naar verwachting, 4,5% van 2024 naar 2025. Het jaarinkomen van een hbo-starter in 2025 komt dan uit op €43.582. Dat ligt op het niveau van het modaal inkomen.

Minimumloon. Het wettelijk minimumuurloon (€14,06 per 1 januari 2025) wordt door de [Rijksoverheid](#) berekend als loon over elk *werkbaar* uur. Daar horen ook vakantie-uren bij en werkdagen die op feestdagen vallen. Er is hier daarom een correctie nodig voor **doorbetaalde vakantie-uren** en werkdagen die op een officiële feestdag vallen. Iemand die een arbeidscontract heeft en het minimumloon verdient, krijgt bovenop de gewerkte uren namelijk ook die tijd doorbetaald, zodat het minimumloon in de praktijk over zowel de te werken uren als vakantietijd wordt berekend. (N.b. doorbetaalde vakantie-uren zijn wat anders dan vakantiegeld.)

Om op het minimumloon per te werken uur uit te komen, is het noodzakelijk om een aanneme te doen over de duur van een voltijdse werkweek.

Het is niet bekend hoeveel uur een voltijdse baan in Nederland gemiddeld genomen is. In bijlage 2 werd opgemerkt dat de fulltime fotografen uit de verkenning naar declarabiliteit gemiddeld 1.753 uur per jaar werken, en dat de rekentool van DuPho met 1.800 uren werkt. Er is voor consequente

voorbeeldberekening daarom tussen die twee aantallen in gekozen: 1.775 uur, wat nagenoeg overeenkomt met het te werken aantal uren bij een 38-urige werkweek.

Als wordt uitgegaan van het wettelijk minimum aantal vakantiedagen van 4 keer het aantal uren dat per week wordt gewerkt en gemiddeld 6 feestdagen die op een werkdag vallen, dan is er bij 1.775 te werken uren sprake van 197 uren die iemand ontvangt aan doorbetaalde vakantie en feestdagen (1.972 betaalde uren in totaal).

Het jaarinkomen komt dan op $1.972 \times €14,06 = €27.726$ bruto, exclusief vakantiegeld. Per te werken uur is dat $€27.726 / 1.775 = €15,62$.

Bij de andere referentie-inkomens is zo'n correctie voor doorbetaalde vakantie niet nodig, omdat die uitgaan van het jaarinkomen. Daar kan het inkomen per te werken uur (ook wel 'netto inzetbaarheid' genoemd) direct worden berekend door het jaarinkomen te delen door 1.775 te werken uren. Dat levert de volgende gegevens op:

Bedragen excl. vakantiegeld

	Per jaar	Per te werken uur
Modaal	€43.056	€24,26
2x modaal	€86.111	€48,51
Hbo-starter	€43.582	€24,55
Minimumloon	€27.726	€15,62

